

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

X. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Eusebius observat. Eo pertinent verba isthac Gabrielis Angeli ad Daniele[m]: *Et rursum edificabitur platea & muri, in angustia temporum.* Angustiam temporum dicit, pro Ebraeorum consuetudine, quod nos angustum tempus diceremus; ut paulo inferius, *Abominationem desolationis*, quod nos Abominandam desolationem. Sic apud Iliam, *Cymbalum alatum*, pro eo quod est, Cymbalum alatum: sic apud Olee, *Uxor fornicationum*, hoc est, Uxor meretrix: sic Paulus dicitur in Actis, *Vas electionis*, hoc est, Vas electum: sic in Epistola ad Romanos, *Cavo peccati*, dicitur Cavo facinorosa. Alter praterea locutioni huic inest Ebraismus, usurpato *deniq[ue] anni re syzygenuou*, nam *angustum tempus*, hic sonat, angustius tempus. Sic in Genesi, *Major serviet minori*, ubi Ebraica sonant, Magnus serviet parvo. Cum igitur divisisset Angelus sexaginta novem hebdomadas, in septem, & sexaginta duas, subjungit: *Et rursum edificabitur platea & muri, in angustiore tempore*; & duobus nempe illis temporibus quae proposuerat; altero septem hebdomadam, quod angustius est; altero sexaginta duarum, quod longius. Hoc igitur cum dixit, perinde est ac si dixisset, Et rursum edificabitur platea & muri intra septem illas hebdomadas.

Primus eas, quas indicavimus, numerandarum Danielis hebdomadam, & intricatae ac perplexae prophetiae exponendae vias iniiit Julius Africanus, cum peculiari opere De septuaginta hebdomadibus & prophetia Danielis, tum libro quinto *χρονολογικῶν*, unde totam ejus dissertationem repraesentarunt Eusebius, Hieronymus, & Georgius Syncellus. Hunc secuti sunt deinde Theodoretus, Beda, Zonaras, alique complures. Verum aliter rationes suas disputat: nam vicesimum annum Artaxerxis addicit anno quarto Olympiadis octogesima tertiae; nos primo octogesima quartae: annum vero secundum Olympiadis ducentesima secundae, Tiberii decimo sexto, vel potius decimo quinto, ut vertit Hieronymus, proclivi in numerorum notis lapsu; nos anno decimo septimo. Finem ille septuagesimae hebdomadis collocat in morte Christi, nos in anno à morte Christi secundo. Mortem Christi confert in annum decimum quintum, vel decimum septimum Tiberii, quem secundum esse putat Olympiadis ducentesima secundae; nos in decimum octavum Tiberii, quem tertium esse statumus hujus Olympiadis. Decurtatas deniq[ue] ideo dici ab Angelo hebdomadas septuaginta censent Africani sequaces, quod consistent lunaribus annis, qui breviores sunt solaribus; nos sic arbitramur dictas, quod nondum totae praterissent, cum praedictae res exitum habuerunt.

X. Atenim gravi pulsamur argumento, quod tantum apud Scaligerum & Petavium valuit, ut non aliam ob causam ab hac sententia discesserit uterque; ille etiam, Scaligerum dico, pro sua *ἰσχυρία*, anilem, ridiculam, asininam appellare non dubitavit; cum ipse tamen in absonam penitus & vitiosam incurrerit. Cujus persuasionis argumentum hoc habuit, lunari anno non usos fuisse Ebraeos, sed Agarenos, hos quidem lunarem annum simplicem observasse, nulla intercalatione adhibita; Ebraeos vero, etsi ad Lunae motus menses accommodabant suos, annum tamen juxta solarem cursum determinasse; & utriusque anni conciliandi & ad idem principium revocandi gratia, embolimos menses lunaribus annis jam inde à Mosis temporibus adjecisse, in quam rem praecleara extat Aben Ezrae testificatio; nec probabile esse Angelum verba facientem ad hominem Ebraeum, alterius significationem anni adhibuisse, quam qui inter Ebraeos usu communi erat receptus. Non id utique nesciebat Africanus, qui opinionem suam proponens hac eam admonitione praemunit: *Ἕλληνας & ἰουδαίους ἔτις μὲν αἰεὶ ἐμβολίμους ἔπουν ὄντα περιεβάλλουσιν* Graeci & Iudaei tres embolimos menses ad octo annos adjiciunt. Non est ergo cur eum infcitiae quisquam insimulet. Porro petitionem istam sic excipit Perenius, idcirco annos lunares praesiniendo vaticinii sui tempore adhibuisse Gabrielem, quod Ebraeis parum cognitum, nedum usitati forent; quo nimirum majori praedictionem suam obscuritate involveret, pro more in vaticiniis recepto: eamdem ob causam per hebdomadas Angelum septem annorum designasse curricula; & in superioribus capitibus vocabulo Temporis, anni spatium non semel expressisse; his ambagibus & involucris rerum futurarum exitus data opera contegentem, ut ab intuenda nuda veritate profani vulgi oculos prohiberet; atque idcirco praemonuisse, *septuaginta hebdomadas abbreviatis esse super populum*, ut de vulgata & populari annorum Ebraicorum forma delibandum aliquid & decerpendum Daniel intelligeret.

Optime id quidem, sed & alia responsione frangere possumus oppositum argumentum. Danieli praedictionem hanc edidit Gabriel Angelus in ditione Darii Medii, quem ait ipse Daniel imperasse super regnum Chaldaeorum. Hinc sequitur probabile esse in annorum designandis intervallis ad eam anni formam spectasse Angelum, quae popularis & pervulgata iis erat gentibus, inter quas versabatur Daniel, ad quem tum verba faciebat. Daniel enim, unus è Darii Medii purpuratis, in actis, scriptisve, &

Euf. in Dent. libr. 8. Dan. 9. 25. Dan. 9. 27. Ila. 18. 1. Oie. 1. 1. Act. 9. 15. Rom. 8. 3. Gen. 25. 24.

Euseb. libr. 5. Chron. Gr & libr. 8. Dem. Hier. in Dan. Georg. Sync. Chronogr. ad A. M. 5514.

Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

African. apud Euseb. libr. 8. Dem. Peter. in Dan. libr. 11. Quaeft. 9.

Dan. 9. 1.

communi vitæ usu eam temporum putandorum procul dubio rationem tenuit, quam gens illa, cui pro sua parte regendæ præfectus erat, quam Rex ipse, cujus continebatur imperio, tenere consueverat. Etsi ratio id suadet, nec ampliori probatione indiget, minime tamen possum quiddam prætermittere, quo res valide confirmatur. Antè Babylonicam Captivitatem menses non aliter appellare consueverant Judæi, quam ex numero & ordine quem ii inter se obtinebant. At postquam transmigrarunt in Babyloniam, Chaldaica mensium nomina paulatim asciscere cœperunt, atque ea in libris suis frequenter adhibuerunt quicumque è Scriptoribus sacris Captivitate recentiores sunt. Adeo vulgare est ac proclive, ad eorum, quibuscum versamur & vivimus, mores & usus nos nostraque componere. Ergo vel anni Chaldaici, vel Medici, vel Persici formam Daniel observabat. Qui anni solaresne fuerint, an lunares, incertum plane est, neque de iis quicumque à veteribus scriptoribus est traditum. Nam quæ à Josepho Scaligero super hoc argumento disputata sunt, ea ex proprio conjecturarum suarum penu, nullis veterum subnixus præsidis, homo confidens &

Pet. De doct.
temp. libr. 1.
cap. 4, & 5, &
16.
Scal. de eméd.
Temp. libr. 1.
& 3.

ἰστορώμεων depromsit, & à Petavio sunt confutata. Et ille tamen lunari anno usos fatetur Chaldæos & Persas, etsi non mero ac simplici. Cum igitur ex veterum monumentis anni Chaldaici, Medici, & Persici ratio haudquaquam satis possit intelligi, superbe sane & confidenter faciunt, qui Julium Africanum, præcæm scriptorem, eruditum, & Chronologicæ consultissimum artis, de qua libros avo sequenti laudatissimos reliquit, & antiquorum commentariis, quibus nunc caremus, instructum reprehendere audent, & de anni forma ab Angelo & Daniele usurpata pronuntiantem ac statuentem in crimen vocare. Concedamus tamen ultro Gabrielem Angelum cum Ebræo homine de rebus Ebræorum discretem, eorumque intervalla ac tempora metantem, ad anni inter Ebræos pervulgati rationem ea exegisse, non sic tamen labefiet Africani sententia. Nam de forma præcæmi Ebræorum anni magna est inter Chronologos controversia. Solarem ad Macedones usque fuisse ostendere conatus est in Eclogis Chronicis Astronomus doctrina & ingenio præstantissimus Johannes Keplerus. At Petavio, à quo oppugnatus est Africanus, geminum statuit Ebræorum fuisse annum, lunarem & solarem. Operæpretium est verba ipsius referre: *Judæi veteres, quorum civilem annum fuisse lunarem omnes existimant, licet in civilibus actionibus reliquis ac solennibus lunarem annum observarent, tamen cum de anno simpliciter loquebantur, ejusque conversione, solarem intelligebant.* Tum alio loco, ex Josephi, Philonis, & Agathobolorum duorum auctoritate hæc colligit: *Quare aliquot ante Christum seculis saltem lunarem observatum esse annum extra controversiam habetur: ante illud vero tempus, atque ex Moysi instituto, crediderim idem factitatum; tametsi nihil ex scripturis evinci posse videatur.* Hoc ergo teste duplex erat Ebraicus annus, lunaris & solaris, quos certis temporibus ad easdem metas revocare necesse fuit, ad determinandos nimirum annos Schemitah sive Remissionis, hoc est Sabbathicos, tum & Jubilæos. In describendis quoque annalibus, solaris anni rationem fuisse habitam non infitior: in communi vero & populari usu lunarem adhibitum fuisse verisimile est, ut pote notiore populo, cujus captum subtilis hæc embolismorum doctrina superabat. Adeo ut gemina fuerit Judæis temporis putandi consuetudo, altera eruditiorum hominum ac Sacerdotum, per solares annos, perque lunares solaribus accommodatos & intercalationibus emendatos, altera profani vulgi & indocti, per lunares annos simplices embolimis mensibus solutos. Quod ne cui novum videatur, simile quid de Arabibus & Ægyptiis Scaliger opinatus est: sic enim ille libro tertio Canonum Isagogicorum: *Et sane videtur ipse embolismus apud peritiores (Arabes) fuisse; annus autem retentus apud vulgus remansisse; quemadmodum apud Ægyptios anni vagi usus apud vulgus, intercalatio diei ex quatuor quadrantibus collecti penes Hierophantas & Sacerdotes erat.* Græcos quoque veteres duplici usos esse anno constat, altero civili ac vulgari, ad Lunæ motus ordinato, recondito altero & Sacerdotibus tantum cognito, ad Solis nimirum curricula exacto. Contra vero nos Christiani hoc tempore annum habemus duplicem, civilem alterum & popularem, ex motu Solis constitutum, alterum Ecclesiasticum, paucis intellectum, ad Lunæ motus digestum, Sacerdotibus in festis diebus designandis usitatum. Minime ergo mirandum est duplicem Ebræis fuisse annorum modum, lunarium, & solarium, atque horum usum inter doctos, illorum in vulgo fuisse acceptum; Angelum vero in præfiniendo annorum intervallo vulgi tenuisse morem, & popularem annum adhibuisse. Audiendus omnino super ea re Theodoretus: *εἰδέναι γὰρ ἔχει, ὡς ἑβραῖοι, κατὰ τὸν τῆς σελήνης δρόμον ἀεθμοῦτως τὸν ἐνιαυτὸν ἔνδεκα ἡμέρας ἀφαιρεῖσθαι δεικνύουσιν, ὡς ἔ ἡμεῖς ἐμβολίμοις καλοῦμεν. ὁ γὰρ τῆς σελήνης δρόμος ἐν εἰκοσι ἑντα ἡμέραις ἢ ὡραῖς ἐξ συμπληροῦ. ἔπο ἡ ἀεθμοῦτως ἑξακοσίαις ἔ πενήκοντα ἢ πενήκον ἡμέρας ποιεῖ τὸν ἐνιαυτὸν. ἐπιδή ἔινω ὁ ἀριθμὸς ἀρχαίως ἔ πεντακοντακάρη δὲ*

Pet. De doct.
temp. libr. 1.
cap. 8.

Pet. De doct.
temp. libr. 2.
cap. 17.

Theodor. in
Dan. 9.

πάλιν ἡμετέροις, ἀνδρὶ ἰβραίοις, & ἰδούκων αὐτῶν ἀελμῶν ἦν ἑτῶν, τὸν συνῆδη πάντας ἐλεῖν ἀελμῶν, ἀναρχῆως ἀεσθῆναι δὲ τὰ δαὶ ἦν ἰμβολίμων σωμαγῶν ἔν. Sciendum est enim Ebraeos, ad Lunæ cursum annum ordinantes, undecim dies superfluos facere, quos nos etiam intercalares appellamus. Nam Lunæ cursus intra viginti novem dies & horas sex absolvitur. Sic autem numerantes, trecentorum quinquaginta quatuor dierum annum faciunt. Cum ergo sanctus Archangelus beatum Daniele, virum Ebraum alloquens, ipsumque docens annorum numerum, usitatum annum omnino significaret, necessario addendi sunt anni ex intercalariis collecti. Atque ex Lunæ cursu tempora sua descripsisse vulgus Ebræorum eo credibilis est, quod à finitimis gentibus idem factitatum videbant. Phœnicēs enim, Madianitas, Arabes, aliaque Lunæ cultui impense deditas Orientis gentes, anni formam juxta ejus cursum crediderim digessisse.

XI. Alterum, quo sententiam nostram oppugnat Scaliger, telum hoc est: perperam ab ejus Regis temporibus septuaginta hebdomadam duci initium, cujus toto tempore cessavit ædificatio; quod plane, inquit, est dicere Esdræ falli aut mentiri, (adit verbis reverentia) cujus quarto capite legimus, Artaxerxis edicto jussos Præfectos, darent operam ne Hierosolyma à Judæis instauraretur, tanta alacritate rem præstitisse, ut templi exstructio ad annum secundum Darii intermitteretur. Gesta hæc esse fatemur, falli vero Esdræ, aut mentiri, nec dicimus, nec dictum volumus. *DI meliora pitis.* Artaxerxem hunc esse Longimanum, id vero pernegamus. Consuluntur Interpretes, quorum alii Cyrum, alii Cambysen esse putant.

Secundum argumentum Scalig. Proleg. De emendat. temp.

XII. Postremum hoc nobis objici potest, pugnare doctrinam nostram cum ipsis Angeli ad Daniele verbis: *Et in dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificium*; quibus significatur in dimidio septuagesimæ hebdomadis letho datum iri Christum: nos vero, non in dimidio postremæ hujus hebdomadis, quartum videlicet annum, sed in quintum conjicere mortem Christi. Hujus argumenti facilis depulsio est: nam quod vertit Vulgatus Interpres, *Et in dimidio*, Ebraice scriptum est, וְחֵצִי, à verbo חָצַו, *divisit, distribuit in duas partes*, sive æquales illæ sint, sive non sint. Sic decimo tertio capite tertii Regum: *Tunc divisus est populus Israel in duas partes*, וְחֵצִי. In hac divisione qui accuratam partium æqualitatem quæsierit, halucinabitur. Inde fit ut Interpretes quidam, non tempus inter partes duas æquales medium hic significatum velint, sed alteram è dimidiis partibus, qua se circumagente Christus obiturus sit.

Tertium argumentum. Dan. 9. 27.

3. Reg. 16. 21.

XIII. Perrogandæ nobis deinceps supersunt Judæorum sententiæ; quod priusquam facere ingrediamur, ut facilius earum confutatio sit, in Domino Jesu eventum habuisse hoc Danielis oraculum probabimus. Ubiunque enim septuaginta putandorum hebdomadam ponas initium, plane elapsas eas esse necesse est. Atqui exactis iis ungi debuit Sanctus sanctorum, nasci Christus, & occidi. Ergo unctum esse Sanctum sanctorum, natum & occisum Christum fatendum est. Hoc deinde occiso dirui debuerunt Templum & Urbs. Atqui hæc diruta sunt. Ergo ille occisus est. Præterea in dimidio postremæ hebdomadis abrogari debuerunt sacrificia & veteris Legis cerimonia. Atqui abrogata ea sunt. Ergo postrema hebdomas præterit. Ad hæc septuaginta hebdomadibus hic præstitutus est finis, ut obliterentur delicta hominum, ut æterna adducatur justitia, & ut compleantur vaticinia Prophetarum. Atqui hæc in Christo facta esse exitum partim demonstravimus supra, partim demonstraturi sumus. Ergo venit Christus. Adversus ea nulla valere potest exceptio. Itaque apud Hieronymum sic disserit Africanus: *Nulli dubium, quin de adventu Christi prædictio*

Ad viam refutationi Judæorum sternendam, ostenditur in Jesu completum esse hoc oraculum.

Hier. in Dan.

ste, qui post septuaginta hebdomadas mundo apparuit; post quem consummata sunt delicta, & finem accepit peccatum, & deleta est iniquitas, & annuntiata justitia sempiterna, que Legis justitiam vincet, & impleta est visio & prophetia. Primores quidem Rabbiorum ad Christum pertinere hoc Gabrielis oraculum haudquaquam sunt infitiat: non R. Barachias in Beresith Rabba; non R. Moses ben Nachman in Daniele; non is R. Samuel, cujus epistolam ad R. Isaac exhibet Dionysius Carthusianus. Verum quo liquidius appareat, recte id eos, atque item Christianos, meritoque sentire, singulas hujus prædicti partes attentius paulo perlustremus. *Septuaginta hebdomades abbreviate* sunt super populum tuum, & super Urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deletur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio & prophetia, & ungetur Sanctus sanctorum. Noxas hominum eluere, eosque redimere, præcipuum fore Christi munus Prophetæ omnes uno ore cecinerunt, atque id in Jesu completum fuisse manifesto docebimus infra ex Evangeliiis. Præclarum hoc Isaie: *Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me: ad annuntiandum mansuetis misit me, ut mederer contritis corde, & predicarem captivis indulgentiam, & clausis aperiorem, ut predicarem annum placabilem Domino.* Utrobique prædicitur Unctus, sive

Dan. 9. 24.

Isa. 61. 1. & seq.